

ČVUT – Fakulta architektury

Walbert Schmirler

DIPLOMOVÁ PRÁCE: **Doplnění dvou set let staré blokové struktury
Umístěné v jádru barokní bastionové pevnosti**

OPONENTNÍ POSUDEK:

K zadání:

*Na Terezín a Josefov - vrcholné příklady strategického urbanizmu a pevnostní architektury své doby - je na místě se dívat v logice hesla, že „novátorské vojenské výtobytky“ bývají jen přípravou na minulé války“. Takový byl i osud obou těchto sofistikovaných pevnostních měst, které Josef II. nechal postavit koncem 18. století. V případě Terezína byla původní obranná funkce zrušena o sto let později pro zastaralost. Bez ohledu na fakt, že zde různé armády hledaly různá využití (po armádě rakousko-uherské následovala za první republiky československá, za druhé světové války německá, po válce opět československá a po 1968 sovětská), ukázalo se, jak je obtížné v tomto kompaktnímu, architektonicky provázanému a dodnes stále zachovalému městskému vzorci **vdechnout život**. Samozřejmě krom zástupných funkcí (v lepším případě) se zde odehrály události, které po sobě zanechaly smutné stopy a dodnes alarmující vzpomínky.*

V roce 1992 si český stát formou Prohlášení Terezína za městskou památkovou rezervaci začala vybírat oddechový čas na udržitelné řešení. Tím však určitě není rigidní památková konzervace. Klíč je v transformaci a zdravé revitalizaci této památky do trvale životaschopné podoby města s jedinečnými historickými atributy. Pro diplomní práci je to úloha nadstandardně komplexní a pro diplomanta obtížná. Na akademické půdě je prozkoumání tohoto tématu jistě namístě.

*Práce navazuje na již dříve zpracovanou konverzi celého města v rámci téhož ateliéru, ze které vyplývá autorova potřeba posílit obytnou funkci, směřovanou do zatím volných parcel v půdorysu původního záměru. Tektonické **zapojení vzorku obytného bloku** do nově ošetřeného prostorového kontextu města Terezín (s širší vztahovou vazbou na Litoměřice a Lovosice) je tedy **hlavním tématem diplomové práce**.*

Analytická část:

Díky předchozí rozpracovanosti má autor důkladně prostudovanou historii města a následně i promyšlenou jeho asanaci. A to v rámci celkové situace a v potřebné hierarchii, ať už se to týká základní dopravní osnovy, zelených i vodních ploch, urbanistické regulace, koncepce a charakteru blokové zástavby. Cílem je oproštění celého území od nánosů samovolných dobových reziduí.

Presvědčivá analýza původních plánů, v porovnání se třemi zatím neprostavěnými parcelami, nakonec zdůvodňuje i zrušení stávající zeleně v těchto místech. Autor vědomě vyhrocuje kontrast mezi hustě prostavěným rastrem kasárenských bloků Velké a Malé pevnosti s volnou plochou velkoryse krajinářsky pojaté „zeleně“ zejména ve středním pásu – retranchementu, ale také na vnějším opevnění. Tímto krokem dostatečně zdůvodňuje i zrušení parků „náletové zeleně“ na nedostavěných parcelách, aby v návrhu mohly nakonec vzniknout tři parcely obytné.

Návrhová část:

Vlastní architektonické řešení obytného bloku vychází typologicky definovaných provozních segmentů s funkcemi: **uliční parter** - podnikatelsky pronajimatelné plochy s provozním zázemím (14 jednotek cca 85÷180m²), **bytové jednotky** - v segmentech pavlačových domů V+Z (24 jednotek v různých velikostních variantách cca 45÷120m², plus terasy), ve střešní rovině těchto segmentů je **komunitní zóna** - sportovní hřiště a společné zahrádky pro rezidenty. V segmentech S+J je „**individuální bydlení**“ - v seskupení jako u řadových domků (20 jednotek s dispozicí 5+1 cca 160 m²). Ve dvoraně vnitrobloku nad zastřešeným přízemím, má být kromě předzahrádek k řadovému bydlení společný **komunitní prostor**. V přízemí pod ním jsou **garáže a další domovní zázemí pro rezidenty**.

Vlastní stavební program, dispoziční uspořádání a provozní návaznosti bydlení na servisní funkce umístěné pod veřejnou dvoranou (garáže, a další provozní zázemí bytů i domů) se jeví jako **dobře zvládnutý koncept**. Byť s poznámkou, že společný komunitní prostor ve vnitrobloku jakoby ještě nenašel potřebný obsah s větší přidanou hodnotou. Dá se však říci, že i to je následně ve vymezeném objemu řešitelné (viz otázky na závěr).

Za zmínku stojí i otázka odlišnosti jednotlivých typologických úseků, které se projevují i v pojetí fasád. Otázkou je, do jaké míry mají být unifikované vnější fasády na pohledově exponované uliční straně (viz otázky na závěr).

Podstatným momentem pro mě je však fakt, že diplomní projekt představuje pojetí, které nové funkce logicky vkládá do historického kontextu města v původní kompozici a pouze v parteru posiluje novou energií zónu určenou pro aktuální městskou vybavenost apod.

Hodnocení diplomní práce Walberta Schmirlera:

Na práci hodnotím pozitivně nejen utažené a v podstatě civilní celkové pojetí návrhu. Volbu takto střízlivého architektonického jazyka bez dalšího „kreativního balastu“ chápu jako pozoruhodný projev autorské osobnosti.

Text portfolia je velmi dobře zpracován a kvalifikovaně vyargumentován. Ocenění hodné jsou pasáže, týkající se programových úvah v dotyku se současnými sociologickými premisami.

Formální zpracování portfolia je precizní, přehledné, bez zbytečností. Má všechny požadované součásti na vysoké úrovni.

Takovýto přístup k problému by mohl ukázat, jakou mohou mít novodobé architektonické intervence iniciační roli pro transformaci a revitalizaci památkově chráněných rezervací a měst typu Terežína.

Práci hodnotím jako výbornou – A

Prof. Akad. arch. Jindřich Smetana
v Praze 8. září 2020

PODNĚTY A OTÁZKY PRO OBHAJOBU

OTÁZKY:

- *Co se týče komunitního prostoru ve vnitrobloku - byly i jiné varianty řešení?*
- *Co se týče odlišení vnějších fasád dle typologické funkce daného segmentu – byla zvážena varianta jednotné – unifikované fasády na podélných stranách „kasárenského“ bloku - analogicky s koncovými byty pavlačového domu?*

POZNÁMKY:

- *I když bylo řečeno, že se jedná o obtížné zadání, považuji za škodu, že v situaci nebylo více nahozeno, že se jedná o nedostavěné parcely na třech různých místech velké pevnosti. Že se tedy i zde jedná o jeden a ten samý úkol, s tím samým stavebním programem, který je zpracován z téhož těsta jako universální plomba.*
- *Speciálně pro mě jako oponenta by bylo zajímavé posoudit, jestli by bylo možné hledat obecné řešení novodobé strukturální intervence do architektonického charakteru Terežína v logice předchozí poznámky. Jednalo by se o **rozmanitost v uniformitě** (při důsledně využití topografii původního návrhu.)*